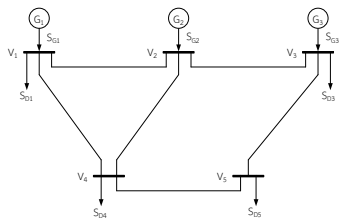

หน่วยที่ 8 การไหลของกำลังไฟฟ้า

Unit 8 Load flow

การวิเคราะห์การไหลของกำลังไฟฟ้า หรือที่เรียกว่า โหลดฟลว์ (Load flow) เป็นการหาค่ากำลังไฟฟ้าที่ไหลในระบบกำลังไฟฟ้า (กำลังไฟฟ้าที่ไหลระหว่างสายส่งคัลลิ่งบัส)

รูปที่ 8.1 โดอะแกรมเส้นเดียวของระบบกำลังไฟฟ้า

1

8.1 การไหลของกำลังไฟฟ้า

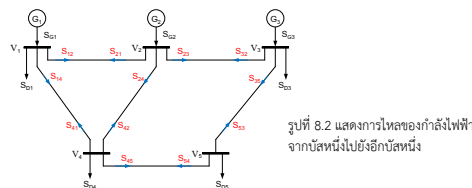
กำลังไฟฟ้าที่ปรากฏที่บัสใด ๆ หาได้จากสมการดังนี้

$$S_i = S_{Gi} - S_{Di}$$

เมื่อ S_i = กำลังไฟฟ้าปรากฏที่บัสใด ๆ

S_{Gi} = กำลังไฟฟ้าปรากฏของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าที่จ่ายเข้าสู่บัสใด ๆ

S_{Di} = กำลังไฟฟ้าปรากฏที่โหลดของบัสใด ๆ

รูปที่ 8.2 แสดงการไหลของกำลังไฟฟ้าจากบัสหนึ่งไปยังอีกบัสหนึ่ง

2

$$S_i = P_i - jQ$$

P_i = กำลังไฟฟ้าจริงที่บัสใด ๆ

Q_i = กำลังไฟฟ้าด้านกลับที่บัสใด ๆ

$$S_i = V_i I_i^*$$

และกำลังไฟฟ้าที่ไหลแกระหว่างสายส่งคัลลิ่งบัสใด ๆ (S_{ik}) มีค่าดังนี้

$$S_{ki} = -S_{ik}^*$$

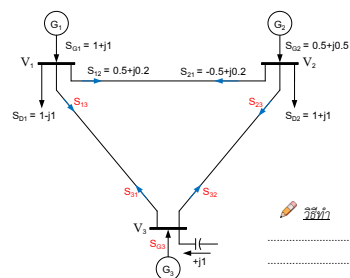
$$P_i - jQ = V_i I_i^*$$

และกระแสไฟฟ้าที่บัสใด ๆ มีค่าดังนี้

$$I_i = \frac{P_i + jQ}{V_i^*}$$

3

ตัวอย่างที่ 8.1 จากโดอะแกรมเส้นเดียวของระบบกำลังไฟฟ้าที่กำหนดให้ จงหา S_{13} , S_{23} , S_{32} และ S_{31}

วิธีทำ

4

8.2 แอดมิตแตนซ์บัส (Y_{bus})

กำหนดให้ ที่ Bus แทน Y และ Z (เป็นตัวพิมพ์ใหญ่)
ที่ Element แทน y และ z (เป็นตัวพิมพ์เล็ก)

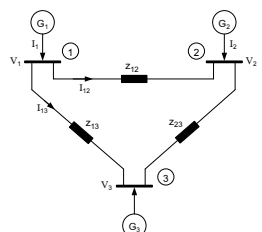
$$I = Y_{bus} V$$

เมื่อ Y_{bus} = แอดมิตแตนซ์ที่บัส

$$\begin{bmatrix} I_1 \\ I_2 \\ \vdots \\ I_n \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} Y_{11} & Y_{12} & \dots & Y_{1n} \\ Y_{21} & Y_{22} & \dots & Y_{2n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ Y_{n1} & Y_{n2} & \dots & Y_{nn} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} V_1 \\ V_2 \\ \vdots \\ V_n \end{bmatrix}$$

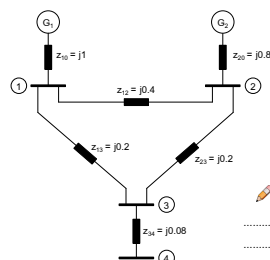
$$Y_{ij} = \sum_{k=0}^n y_{ik} : i \neq j$$

$$Y_{ij} = Y_{ji} = -y_{ij}$$

5

ตัวอย่างที่ 8.2 จากโดอะแกรมเส้นเดียวของระบบกำลังไฟฟ้าที่กำหนดให้ จงหาแอดมิตแตนซ์เมตริกซ์

วิธีทำ

6

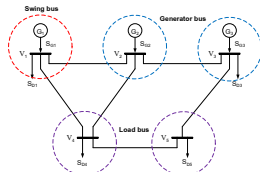
8.3 ประเภทของบัส

โดยปกติแล้วบัสแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

8.3.1 สวิงบัส (Swing bus) หรือ สแลคบัส (Slack bus) หรือ บัสอ้างอิง (Reference bus) เป็นบัสที่ถูกกำหนดให้เป็นบัสอันดับแรกที่จะมีการตอบสนอง เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงภาวะของโหลดเกิดขึ้น ส่วนมากมักใช้บัสหมายเลข 1 เป็น สวิงบัส

8.3.2 เจเนอเรเตอร์บัส (Generator bus) หรือ บัสควบคุมแรงดัน (Voltage control bus) เป็นบัสที่ได้รับการป้อนแรงดันจากเครื่องกำเนิด หรือมีเครื่องกำเนิดไฟฟ้าติดตั้งอยู่ที่บัสนั้น เช่น บัสหมายเลข 1, 2 และ 3 ในรูปที่ 8.7

8.3.3 โหลดบัส (Load bus) เป็นบัสที่ไม่มีโหลดต่ออยู่และไม่มีตัวเจเนอเรเตอร์ติดตั้งอยู่ เช่น บัสหมายเลข 4 และ 5 ในรูป

7

ในการวิเคราะห์การไหลของกำลังไฟฟ้า เราไม่ทราบว่าค่ากำลังไฟฟ้าของเครื่องกำเนิดที่จ่ายให้กับระบบกำลังไฟฟ้า จึงต้องกำหนดขนาดแรงดันไฟฟ้า $|V|$ และมุมของแรงดันไฟฟ้า $|\delta|$ ของสวิงบัส เพื่อเป็นค่าอ้างอิง และเนื่องจากมีเครื่องกำเนิดไฟฟ้าติดตั้งอยู่ที่บัสควบคุมแรงดันไฟฟ้า จึงทำให้ทราบขนาดแรงดันไฟฟ้าและกำลังไฟฟ้าจริง (P) ที่บัสนั้น ส่วนกำลังไฟฟ้าด้านกลับ (Q) หาค่าได้จากสมการ 8.8 สำหรับโหลดบัส ตามปกติ เราจะทราบค่า P และ Q แล้ว

ตารางที่ 8.1 แสดงชนิดของบัสต่างๆ การวิเคราะห์การไหลของกำลังไฟฟ้า

Bus type	Known	Unknown	Approximate number
Swing bus	$V_i = 0$ $\delta_i = 0$	P_{gi} Q_{gi}	1
Generator bus	P_{gi} V_i	δ_i Q_{gi}	$\approx 15\%$
Load bus	P_{gi} Q_{gi}	V_i δ_i	$\approx 85\%$

8

8.4 วิธีการแก้ปัญหาโหลดโวลท์

การแก้ปัญหาโหลดโวลท์ก็คือ การหาค่าพารามิเตอร์แต่ละบัสของระบบ ซึ่งสามารถสรุปได้คือ

- การหาค่าพารามิเตอร์ที่เหลือของบัส ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่าย
- ดังนั้น ทุกวิธีมุ่งไปหาแรงดันไฟฟ้าของแต่ละบัสแทน ซึ่งตามปกติจะใช้วิธีไอเทอเรทีฟ (iterative method) ซึ่งวิธีที่นิยมทั่วไปมี 3 วิธี คือ
  - วิธีไอเทอเรทีฟ เกาส์ (Gauss iterative method)
  - วิธีไอเทอเรทีฟ เกาส์-ไซด์ล (Gauss-Seidel iterative method)
  - วิธีไอเทอเรทีฟ นิวตัน-ราฟสัน (Newton-Raphson iterative method)

การเลือกใช้วิธีใดขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการ คือ

- ความเร็วในการคำนวณ (Speed)
- ความแม่นยำหรือความถูกต้องในการคำนวณ (Accuracy)
- ความจุของข้อมูลที่ใช้ (Storage)
- เมื่อทราบค่าแรงดันไฟฟ้า (V) ของทุกบัส ก็สามารถหาค่าอื่นๆ ในระบบได้

9